

Pro memoria

Da det kongelige danske cancellie under 22te december forrige aar haver befalet mig: at lade den dertil indsendte underviisning trykke, som ved Extra sessionen daglig blev læst for lægds mændene samt at beskrive de trykte gienparter saaledes at hver største lodsejer og hver lægdsmand dermed forsynes, paa det disse pligter herved stedse kan blive i nøjeste erindring saa giver jeg mig den ære herved at tilstille De herrer amtmænd: de exemplarer af bemeldte underviisning for hvert lægd sker i de Dem undergivne Amter.

Extra sessions Undervisning:

- 1) Den lægdsrulle som lægdsmanden ved extrasessioner haver modtaget, det han vedligeholde ved derudi nøiagtig at anføre Afgangen og Tilgangen
- 2) Største lodsejer er pligtig at vejlede lægdsmanden udi hans embeds forretninger, da han er ansvarlig for at rullen føres rigtig

Hvergang en lægdsmand nu paa een eller anden maade er raadvild bør han raadføre sig med største lodsejer eller hans forvalter, og følge hans raad, siden denne er ansvarlig for at de kongelige anordninger nøie efterleves.

- 3) Lægdsmanden bør holde over, at huusfaderen stedse melde ham:

1. Hvergang dem en dreng fødes
2. hvergang en dreng eller tjenestekarl af deres huusholdning dør.
3. hvergang en dreng eller tjenestekarl gaaer ud af hosbondens tjeneste

Lægdsrullens orden beroer paa disse meldningers nøiagtighed - lægdsmanden kan altsaa vente at straffen falder tilbage paa ham, naar han ei angiver for største lodseier hvergang en huusfader efterlader denne pligt.

Naar nu en huusfader melder for lægdsmanden - at en dreng eller karl i hans huusholdning er død, - tegner han ved den dødes navn, under anmerkning - døds datum og aar, og fører den dødes no. navn og vedtegning paa afgangslisten.

Kommer derimod en huusfader og melder - at ham er fød en søn fører han faderens navn, sønnens navn, fødested og opholdssted paa tilgangslisten, med vedtegning hvilken datum og aar drengen er fød og døbt.

nota 1. Ved tilførsel paa tilgangslisten iagttages : at de tilkommende ei tilføres løbe nr, hvilket først skeer naar største lodseier skal indgive nye ruller eller lister til Krigs- og landcommissairen. Paa afgangslisten derimod anføres stedse det no den afgaaende havde i lægdsrullen.

4. Hvergang Lægdamanden udsteder en følgeseddel bør han vedtegne i rullen at reserven fik følgeseddel. naar en huusfader melder ham - at en dreng eller karl er gaaet ud af hans tjeneste - efterseer han sin rulle om derudi staar anført, at karlen fik følgeseddel. har han vedtegnes sligt er reserven på sin lovlige vei - har han derimod ikke ttegnat i sin rulle at krlen fik følgeseddel, daa er han rømt. I saa fald bør han strax skrivtlig anmelde for største lodseier - den rømte no, navn, fødested, alder, højde og vedtegning, hvortil han endnu føier - bortgangen uden følgeseddel. Og bliver det da største lodseieres pligt strax at lade den rømte eftersætte ved sognefolk, samt at anmelde undvigelsen for amtmnden, som fra sin side gjør videre foranstaltning til karlens hæftelse.

5. Naar en reserve begierer følgeseddel af lægdsmanden undersøger han:

karlens alder, som derefter at bedømme om han endnu hæfter til godset, og altsaa skal have godseierens skrivtligge tilladelse til at flytte fra godset, eller om han er frikøbt, og altsaa ei behøver godseierens tilladelse.

De som være under 14 aar den 20de juni 1788, ere frie fødte, og meddeles følgeseddel til et andet sogn i distriktet, uden at nogen anden tilladelse behøves.

b) lægdsmanden bør nøie iagttage at han udi følgesedlen skriver reserven med samme fader, samme navn, samme fødested, samme alder og hvide han udi lægdsrullen finder anført.

note 3. Den udi lægdsedlen anførte alder forandres aldrig uden naar nye ruller indgives. Om den der begiere følgeseddel endogsaa maatte paasee, at han ved sessionen var tilført urigtig faders navn, fødested eller alder, bør lægdsmanden dog ei forandere det mindste af det som i rullen staaer anført, siden mindste afvigelse derfra gjør karlen ukiendelig for krigs- og landkommisieren.

c) lægdsmanden skriver stedse udi følgesedlen er landdrytter, landsdragon, landsartellirist, kudsk eller landsoldat, hvilket staaer anført strax efter hans navn. Dette er uomgængelig nødvendigt. Siden disse landfolk bestandig skal tilsiges af største lodseier og lægdsmanden, naar de skal møde ved den aarlige mundering, naar en slig karl gaaer fra en til en anden lægd, uden at medbringe efterretning om han er af landfolket, kan største lodseier og lægdsmanden ei vide- at han er en af de som skal tilsiges.

6) følgesedlen udstedes som efterstaaende afskrivt udviser:

No 16 Hans Andersens søn, Anders Hansen, landsoldat, fød udi Windinge bye, Vindinge sogn, 24 aar gammel, 64 tommer høi, meddeles herved følgeseddel til at tiene udi højrup bye, Hillerslev sogn, som med paategning tilbagelevers inden 2 dage

Piilegard den 1 ste december 1791 Hans Andersen

lægsmand for lægdets no 66 udi Windinge sogn, Nyborg

amt

Note 3. naar følgeseddel udstedes efter nye ruller, tegnes saavel nye som gamle numre paa følgesedlen.

Med slig flgeseddel gaaer karlen hen til den lægsmand i hvis lægd han faaet tiene, og denne lægsmand indfører karlen paa sin tilgangsliste, efter følgesedlens indhold, og tilføier alene det nye opholdssted karlen faaer i sognet, samt vedtegner hvilket lægd han kom fra: Saasom

Fader Hans Andersen

fødested, lder, høide, opholdssted, anmerkning,

søn Anders Hansen - Windinge - 24- 64- Hillerslev. - Landssoldat

ankommen fra lægdet nr 66. Vindinge sogn, nyborg amt

Naar karlen saaledes er indført i det lægd hvor han skal tiene, bør hans nye lægsmand skrive følgende quittering på ovenstaaende følgeseddel:

At jeg haver modtaget og udi min lægdsseddel indført ovennævnte Anders Hansen Landssoldat, det tilstaaes herved.

Hillerslev den 2.den december 1791 Knud Hansen Lægsmand for lægder no 8 udi Hillerslev sogn Nyborg Amt

og tilholde karlen nu ikke mere høre til hans lægd, føres han ligesom han staaer i rullen paa afgangslisten, med samme vedtegning.

Note 4 følgesedlen giemmer lægdsmanden siden han dermed i tiden skal gjøre rede for den bortflyttede karl.

7) en karl som vil flytte til kjøbstad eller til et fremmed distrikt, giver lægdsmanden ingen følgeseddel. Slige folk skal have Amtsmændens pas.

forevises ham slig Amtsmændens pas, tegner han ved karlens navn, under anmerkninger saaledes:

- Har Amtsmændens pas, tiener udi N.N Kjøbstad eller N.N Amt,

causionister er N.N udi N.N Bye.

herved agtes, at slig karl skiend: fraværende , bestandig bliver staaende i rullen, siden han har stilleten cautionist

Ska slig fraværende møde for sessionen, bekiendgiør lægdsmanden det vidnesskabt for cautionisten og er lægdsmanden uden ansvar, enten karlen møder eller udebliver, enten han rømmer eller kommer tilbage, cautionisten hæfter for alt.

8) Naar en krigsmand (af hvad slags det end er) der udi lægdet, og dødsfaldet meldes ham af huusfaderen tegner lægdsmanden sligt ei allenen i sin rulle, saaledes som under 3. i alle mader bestemt er, underskriver tillige en meldeseddel til største lodseier af følgende indhold:
gl. No 17, nye nr 11 Peder Pedersen Windinge, erworben dragon, meldt død den 2.den decbr 1791. Sidste lodseier br derpaa strax melde dødsfaldet til Amtsmændene paa det nummeret igien kan befattes - naar det er en national - og paa det saavel regimentent som krigs- og landcommisairen kan taes til efterretning om forandringen.

9) Ved den offentlige forelæsning ved extrasessionens begyndelse om morgenen, blev lægdsmanden tilkiendegivet: at han ellene haver med de folk at bestille som boer, tiene og opholder sig i hans sogn elerlægd.

De folk som nu ved extrasessionen ere indførte med opholdssted i fremmet lægd, bør største lodseier eller hans forvalter, ved følgesedler besørge indførte i de lægder de egentlig henhøre, og naar disse følgesedler quitteret kommer tilbage føres de afgivne paa afgangslisten, hvoerved rullen er ret.

10) Naar dette er skeet, bør lægdsmanden en dag nøie eftersee hans rulle, og finder han da, - t udi sognet befinder børn eller folk under 36 aar, som opholde sig i sognet uden at staae i hans lægdsseddel, da er han pligtig - saaledes som han ved næste session med ved eed vil bekræfte at anføre dem samtlig paa hans tilgangsliste med fædrenes navn og sønnernes navne, fødested, alder, høide, opholdssted og -
vedtegning --- Opdaget siden extrasessionen

Skulle nogen af disse paaklage ie at ville tilføres, fordi de enten have fripasser eller ere mølleres og professionisters børn, indfører han dem alligevel i lægdssedlen og henviser dem med deres friheds rettigheder til næste session, hvor det bliver pakiendt enten de skal bliver udi eller gaa ud af rullen. En lægdsmand der sviger ved denne lejlighed, straffes som en falskner.

11) Naar nye lægdsruller skal indgives er det største lodseiers sag at forfærdige disse ruller. Lægdsmanden derimod skal allene giøre rede og rigtighed for lægdens afgang og tilgang
For afgang, med følgeseddel for hver karl, som er flyttet fra lægdet
For tilgangen med vedtegning udi lægdsrullen hvad lægd den tilkommende er kommet fra.

af- og tilgang ved dødsfald og fødsel bevises nærmere ved præstens attest paa den nyerule.

12) Største lodseier eller hans forvalter bør tilholde de folk, som tiene i købstad eller uden for distriktet , forinden en dem bestemmende tid, entten t tage Amtmandens pas imod caution eller og at komme tilbage til lægder , dog undtages derfra de som ved resolution i rullen er henviiste til at reclameres af amtet.

Saaledes efter det kongelige Danske Cancellies befaling
Odens den 1. ste janurii 1793

Dreiberg